

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо зазначення та подання відомостей про кінцевого бенефіціарного власника та структуру власності юридичної особи» (реєстр. № 5807 від 20.07.2021), внесений народними депутатами України Фрісом І. П. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроект передбачає внесення змін та доповнень до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (далі – Закон № 755) та Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон № 361), в частині подання відомостей про кінцевого бенефіціарного власника (далі –КБВ) та структури власності.

Так, законопроектом, зокрема, пропонується:

пункт 9 частини другої статті 9 Закону № 755 доповнити новим абзацом, яким передбачити, що у разі, якщо засновниками юридичної особи є виключно фізичні особи, які є КБВ такої юридичної особи, інформація про її КБВ не зазначається;

пункт 16 частини четвертої статті 17 Закону № 755 доповнити словами про те, що для державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі, у тому числі змін до установчих документів юридичної особи, крім змін до відомостей, передбачених частиною п'ятою статті 17, фізична особа, яка є КБВ юридичної особи подає нотаріально засвідчену копію документа, що посвідчує особу лише у разі відсутності вказаного документа у матеріалах реєстраційної справи або у разі його зміни;

у пункті 4 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 361 збільшити строк виконання обов'язку юридичними особами, зареєстрованими до набрання чинності цим Законом, щодо повідомлення державному реєстратору інформації про КБВ та структуру власності з трьох місяців до одного року з дня набрання чинності нормативно-правовим актом, яким затверджена форма та зміст структури власності.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Відповідно до пояснювальної записки прийняття та реалізація законопроекту не потребує додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Проте реалізація положень законопроекту може призвести до зменшення надходжень державного бюджету від міжнародних фінансових організацій та ЄС залежно від практики застосування даної законодавчої ініціативи.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B04000000A2FE2E00D1248B00](#)

Підписувач [Улютін Денис Валерійович](#)

Дійсний з [10.11.2020 10:52:22](#) по [10.11.2022 10:52:22](#)

Міністерство фінансів України

26110-02-3/24763 від 08.08.2021

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Оцінити вплив законопроекту на показники бюджету неможливо через відсутність розрахунків.

Крім того, прийняття законопроекту несе ризики для виділення Україні коштів в рамках макрофінансової допомоги ЄС та відповідно може негативно вплинути на подальші рішення міжнародних партнерів щодо виділення фінансової підтримки Україні.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозицій щодо можливостей фінансового забезпечення у цьому бюджетному періоді головним розробником не надано.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Положення законопроекту не узгоджуються зі статтею 27 Бюджетного кодексу України у частині надання до законопроекту фінансово-економічних обґрунтувань.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Підпунктом 1 пункту 1 розділу I законопроекту пропонується доповнити пункт 9 частини другої статті 9 Закону № 755 положеннями, які дозволяють не подавати державним реєстраторам інформацію про КБВ юридичної особи у разі, якщо її засновниками є виключно фізичні особи, які є її КБВ.

Водночас запропонована законопроектом норма є ідентичною нормі Закону № 755, яку було скасовано 28.04.2020 (дати набрання чинності Законом № 361).

Зазначаємо, що Закон № 361 розроблено на виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, визначених у статтях 20, 127, 133, 385 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII (далі – Угода про асоціацію), та підрозділу G «Запобігання відмиванню грошей» доповнення XVII-2 до додатка XVII до розділу IV Угоди про асоціацію, згідно з якими Україна має забезпечити імплементацію положень Директиви (ЄС) 2015/849 Європейського Парламенту та Ради від 20.05.2015 про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, що вносить зміни до Регламенту (ЄС) № 648/2012 Європейського Парламенту і Ради та скасовує Директиву 2005/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради і Директиву Комісії 2006/70/ЄС, а також з урахуванням положень статті 127 Угоди про асоціацію щодо впровадження міжнародних стандартів регулювання та нагляду у сфері фінансових послуг з метою імплементації окремих оновлених вимог стандартів «Сорок рекомендацій» та «Дев'ять спеціальних рекомендацій стосовно боротьби із фінансуванням тероризму» Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF).

Крім того, прийняття Закону № 361 було частиною міжнародних зобов'язань України, визначених в ратифікованому у листопаді 2018 року Меморандумі про взаєморозуміння між Україною та ЄС, і дозволило не лише

вийти на новий рівень якості системи фінансового моніторингу, але і забезпечити можливість отримання Україною від ЄС другого траншу макрофінансової допомоги розміром 500 млн євро (1 з 12 передбачених програмою умов було запровадження перевірки інформації про бенефіціарних власників компаній).

Технічна відповідність національного законодавства України Рекомендаціям FATF та ефективність впровадження зазначених Рекомендацій FATF періодично оцінюються Комітетом експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL).

За результатами останнього 5-го раунду оцінки національної системи протидії відмиванню (легалізації) коштів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, проведеного у 2017 році, MONEYVAL у своєму звіті, зокрема, стосовно запропонованої законопроект норми, яка діяла на час оцінки, зазначив, що існують істотні недоліки щодо перевірки правової інформації та інформації щодо бенефіціарного власника, що зберігається у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), та санкційних повноважень контролюючих органів щодо недобросовісних юридичних осіб. Як наслідок, неточна інформація про КБВ у ЄДР є значною. Та рекомендовано українським органам державної влади вжити належних заходів для перевірки інформації про КБВ, яка подається до ЄДР, та забезпечити її достовірність, точність та вчасне оновлення. Це ж саме стосується базової інформації. Крім того, у звіті Комітету MONEYVAL висловлено занепокоєння щодо використання підставних осіб.

Відповідно до двадцять четвертої Рекомендації FATF країни мають забезпечити наявність адекватної, точної та своєчасної інформації про бенефіціарну власність та контроль юридичних осіб. Компетентні органи, зокрема органи фінансової розвідки (ПФР), правоохоронні органи та інші державні органи, що уповноважені здійснювати заходи у сфері протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, повинні мати усі необхідні повноваження, щоб бути спроможними одержувати вчасний доступ до актуальної та вчасно оновленої інформації про компанії, в тому числі інформації про КБВ.

Статтею 30 Директиви (ЄС) 2015/849 передбачено обов'язок державам забезпечити, щоб корпоративні та інші юридичні особи, зареєстровані на їх території, були зобов'язані одержувати та зберігати достатню, точну та актуальну інформацію щодо їх бенефіціарного володіння, у тому числі дані щодо наявної бенефіціарної участі.

Зазначена інформація про бенефіціарне володіння має зберігатися у центральному реєстрі в кожній державі та має бути доступною компетентним органам та ПФР.

На виконання зазначених міжнародних вимог пунктом 15 частини першої статті 1 Закону № 361 до даних, що дають змогу встановити КБВ віднесено прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові, країна громадянства та постійного місця проживання, дата народження, характер та міра (рівень, ступінь, частка)

бенефіціарного володіння (вигоди, інтересу, впливу).

На підставі пункту 9 частини другої статті 9 Закону № 755 зазначена інформація про КБВ має міститися в ЄДР.

Юридичні особи повинні мати інформацію про КБВ та структуру власності, зобов'язані підтримувати їх в актуальному стані, оновлювати їх та повідомляти державного реєстратора про зміни протягом 30 робочих днів з дня їх виникнення, та подавати державному реєстратору документи, що підтверджують ці зміни (частини двадцять перша та двадцять друга статті 17 Закону № 755).

Наявна в ЄДР інформація про засновників юридичних осіб не дає змоги встановити КБВ та зрозуміти характер та міру (рівень, ступінь, частку) бенефіціарного володіння (вигоди, інтересу, впливу).

Крім того, вирішальний вплив на юридичну особу КБВ може здійснюватися не через володіння, а через інші форми контролю, отже юридичні власники компаній не завжди є їх фактичними КБВ.

Відсутність достовірної інформації про КБВ разом з використанням підставних осіб в ЄДР робить не прозорою структуру корпоративної власності та знижує рівень довіри до неї, що зі свого боку призводить до недобросовісного ведення господарської діяльності, уникнення належного оподаткування, відмивання доходів, отриманих незаконним шляхом, створює несприятливий інвестиційний клімат тощо.

Реалізація запропонованої законопроектом норми не дозволить контролюючим органам на практиці відмежувати юридичних осіб, які в порушення законодавчих вимог не бажають розкривати інформацію про свого КБВ, від юридичних осіб, у яких усі засновники є КБВ, притягувати винних осіб до відповідальності за подання недостовірної інформації до ЄДР, та позбавить компетентні органи необхідної їм інформації про КБВ.

Ураховуючи зазначене, запропоновані законопроектом зміни до Закону № 755 та Закону № 361 не узгоджуються з міжнародними стандартами у сфері протидії відмиванню коштів, а його прийняття несе ризики для виділення Україні коштів в рамках макрофінансової допомоги ЄС та, відповідно, може негативно вплинути на подальші рішення міжнародних партнерів щодо виділення фінансової підтримки Україні.

З огляду на зазначене, проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо зазначення та подання відомостей про кінцевого бенефіціарного власника та структуру власності юридичної особи» (реєстр. № 5807 від 20.07.2021), внесений народними депутатами України Фрісом І. П. та іншими, у запропонованій редакції не підтримується.

**Перший заступник
Міністра фінансів України**

Денис УЛЮТІН